

CIRCULAȚIA CĂRȚII VECHI ROMÂNEȘTI ÎN JUDEȚUL CLUJ

(I)

Cu prilejul cercetărilor întreprinse de noi pentru depistarea și evidența bunurilor culturale susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național în satele și comunele județului Cluj, am constatat că se păstrează aici un bogat fond de carte veche românească pe care considerăm util să-l facem cunoscut sub formă de catalog descriptiv.

Majoritatea cărților se află în proprietatea unor biserici ortodoxe. Utilizarea lor vreme îndelungată a dus la deteriorare fizică. Începând cu a doua jumătate a secolului trecut, aceste cărți sînt din ce în ce mai puțin folosite, deoarece intră în uz cărțile tipărite cu caractere latine. Scrierea chirilică este tot mai rar utilizată și chiar uitată de unii dintre preoții de țară. Acest fenomen a contribuit din plin la uzura morală a cărții vechi, ducînd implicit la desconsiderarea ei și la o mai mică atenție în ce privește depozitarea și păstrarea. Nu rare sînt cazurile în care cărți valoroase din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea au ajuns în mîna unor colecționari, ori s-au deteriorat devenind irecuperabile. În cercetarea întreprinsă de noi am întîmpinat greutăți în identificarea unor cărți, tocmai datorită condițiilor precare de conservare.

În anii din urmă, o parte din cărțile vechi românești au fost preluate de biblioteci, pentru a li se asigura astfel condițiile optime de păstrare. De cărțile adunate de prin așezările rurale ale județului în diverse biblioteci ne vom ocupa într-un capitol separat al lucrării noastre.

Din motive obiective, deocamdată nu putem folosi un criteriu geografic, cronologic sau alfabetic pentru catalogul pe întregul județ. Cercetarea fiind în curs, vom prezenta cartea veche românească într-un șir de articole, pe măsura strîngerii datelor, pentru fiecare localitate servindu-ne de criteriul cronologic. La sfîrșitul studiului, pe lîngă concluziile ce se vor impune în urma cercetării întregului fond de carte veche existent în așezările rurale ale județului, vom întocmi un index al localităților, cu mențiunile necesare pentru identificarea rapidă a lor.

În prima parte a catalogului vom cuprinde cărțile de la bisericile ortodoxe din: *Feleacu, Vad, Valea Groșilor, Bogata de Jos, Curtuiș și Calna*, făcînd o scurtă descriere a legăturii și a stării de conservare, arătînd formatul cărții, prezența sau lipsa foii de titlu și filele existente. La cărțile a căror paginație este greșită am specificat acest lucru prin mențiunea: *cu greșeli de numerotare* (după ce am făcut o nouă numerotare verificînd continuitatea textului). Facem comparație cu exemplarele descrise în *Bibliografia românească veche*, arătînd volumul și numărul unde pot fi găsite. Însemnările manuscrise le prezentăm în general în rezumat, deoarece, de cele mai multe ori, sînt făcute pe marginea, chiar a zeci de pagini și de obicei cuprind numele celor care au contribuit la cumpărarea cărții, cui a fost dată, numele celor care trebuie să fie pomeniți de preot pentru donația făcută, blestemul pentru cel care ar înstrăina cartea, autorul însemnării și data. În cazul în care însemnările au o importanță deosebită culturală sau istorică, ele vor fi transcrise în întregime, în măsura în care se păstrează (de multe ori sînt fragmentate datorită filelor lipsă, restaurărilor defectuoase sau agenților care au contribuit la degradarea hîrtiei).

CATALOG

*Cartea veche românească la biserica ortodoxă română Feleacu*1. *Evangelie*, București, 1682.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urmele a două închizători.

Restaurată defectuos, atacată de anobiide.

in-2° (25,9×18,5 cm); f. titlu + p. 3—7 + [1] p. + 174 f.

BRV, I, nr. 74; 4 f. + 175 f.

f.1r.—f.11r.: însemnare cu caractere chirilice, datată 1688, privitoare la donarea cărții bisericii din Feleacu.

2. *Triodion*, Rîmnic, 1731.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urmele a două închizători.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-2° (30,2×21,2 cm); f. titlu + [1] f. + f. 1—257 + f. 355—372 + f. 376, 374, 375, 373 + f. 377—420 + [1] f.

BRV, II, nr. 204; [4] f. + 420 f. + [1] f.

f. 157v. — f. 166r.: însemnare cu caractere chirilice, datată 1783... sept. 4 zile, autori popa Ilie și popa Todor, referitoare la donarea cărții bisericii din Feleac.

3. *Antologhion*, Rîmnic, 1737.

Legătura în piele aplicată pe lemn.

Filele deteriorate mecanic, parțial restaurate.

in-2° (35,4×22,5 cm); f. titlu + [3] f. + 40 f. + f. 42,43 + f. 45—606 (cu greșeli de numerotare).

BRV, II, nr. 215; [4] f. + 650 f.

4. *Strastnic*, Blaj, 1753.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urmele a două închizători.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide și ciupercă.

in-2° (33×21,5 cm); f. titlu + [1] f. + 185 p. (cu greșeli de numerotare).

BRV, II, nr. 290; BRV, IV, nr. 290; [2] f. + 179 f.

5. *Penticostarion*, Blaj, 1768.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urmele a două închizători.

Parțial restaurată, deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-2° (33×20 cm); lipsă f. titlu; [1] f. + 197 f. (cu greșeli de numerotare) + f. 199—202.

BRV, IV, nr. 143; [2] f. + 202 f.

6. *Minologhion*, Blaj, 1781.

Legătura în piele aplicată pe lemn, fragmente ale închizătorilor.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-2° (32,4×22 cm); f. titlu + 156 p. + [6] f. + p. 157—1140 (cu greșeli de numerotare) + 61 p.
BRV, II, nr. 448; BRV, IV, nr. 448; 1 f. + 1149 + 63 f.
p. 255—271: însemnare cu caractere chirilice, datată 1791, din care reiese că această carte a fost donată bisericii Feleacului de călugărul Ghirontie.

7. *Octoih*, Blaj, 1792.

Legătura în piele, ornamente imprimate, urme de închizători.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-4° (21,6×16,9 cm); f. titlu + 424 p. + 196 p.

BRV, II, nr. 556; [2] f. + 424 p. + 196 p.

p. 256—264; însemnare cu caractere chirilice, datată 1805, 4 zile, iunie, cu privire la donarea cărții bisericii din Feleacu.

forțat: însemnare cu caractere latine, datată 1860, die 24, iunie, autor Gabriele Papp, referitoare la starea vremii.

8. Petru Maior, *Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți*, Buda, 1809.

Legătura în piele aplicată pe lemn, ornamente imprimate, o închizătoare.

Conservată satisfăcător.

in-4° (21,3×17,5 cm); f. titlu + [4] f. + 304 p.

BRV, III, nr. 765; [5] f. + 304 p.

9. Petru Maior, *Didahii adecă Învățăături pentru creșterea fiilor*, Buda, 1809.

in-4° (21,3×17,5 cm); f. titlu + [2] f. + 137 p. (cu greșeli de numerotare).

BRV, III, nr. 766; [3] f. + 139 p.

10. Petru Maior, *Prediche*, Partea I—III, Buda, 1810—1811.

Legătura în carton cu cotorul în piele.

File deteriorate mecanic.

in-4° (21,8×17,3 cm); Partea I: f. titlu + [4] f. + 237 p., Partea II: 296 p. cu f. titlu; Partea III: 92 p. cu f. titlu.

BRV, III, nr. 779; [5] f. + 237 p.; 296 p.; 92 p.

Cartea veche românească la biserica ortodoxă română Vad

11. *Penticostarion*, Blaj, 1768.

Legătura în piele aplicată pe lemn, fragmente ale celor două închizători.

Atacată de anobiide.

in-2° (32×19,5 cm); lipsă f. titlu; [1] f. + 202 f.

BRV, IV, nr. 143; [2] f. + 202 f.

12. *Triodion*, Blaj, 1771.

Legătură nouă făcută în 1916.

Atacată de anobiide, distrusă unitatea cărții.

in-2° (32×19,5 cm); f. titlu fragmentară + 237 f. (cu greșeli de numerotare).
BRV, IV, nr. 151; [2] f. + 237 f. sau [1] f. + 236 f. + [1] f.

13. *Strastnic*, Blaj, 1773.

Legătura în piele aplicată pe lemn, două închizători.
Atacată de anobiide, distrusă unitatea cărții și a blocului de carte.
in-2° (30,7×18 cm); f. titlu + 187 p.
BRV, II, nr. 382; [1] f. + 187 p.

14. *Molitvenic*, Blaj, 1784.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urmele a două închizători.
Legătura deteriorată mecanic, atacată de anobiide.
in-4° (18,1×14 cm); lipsă f. titlu; [2] f. + 282 p. + p. 287—604.
BRV, II, nr. 475; [4] f. + 606 p. + [4] f.

15. *Apostol*, Blaj, 1802.

Legătura în piele aplicată pe lemn.
Distrusă unitatea cărții, file atacate de anobiide.
in-2° (30×19,5 cm); f. titlu + 258 p.
BRV, II, nr. 644; [1] f. + 258 p.

Cartea veche românească la biserica ortodoxă română Valea Groșilor

16. *Evangelie*, Blaj, 1765.

Legătura în piele aplicată pe lemn, fragmente ale celor două închizători.
Conservată satisfăcător.
in-2° (32×20 cm); f. titlu + [3] f. + 342 p. (cu greșeli de numerotare).
BRV, II, nr. 342; [4] f. + 363 p.
p. 1—47: însemnare cu caractere chirilice, datată 1783, ianuarie, 22, autor, preotul Grigorie din Valea Groșilor, privind cumpărarea cărții de către Cîmpan Nechita și... Petru, cu 14 florinți.

17. *Penticostarion*, Blaj, 1768.

Legătura în piele aplicată pe lemn, fragmentele a două închizători.
Conservată satisfăcător.
in-2° (31,4×18,8 cm); f. titlu + [1] f. + 202 f.
BRV, IV, nr. 143; [2] f. + 202 f.
p. 101v — 102r: însemnare cu caractere chirilice, datată 1798... mai, 10 zile, privind cumpărarea cărții de popa Nechită din Valea Groșilor.

18. *Triodion*, Blaj, 1771.

Legătura în piele aplicată pe lemn, ornamente imprimate, urme de închizători.
Conservată satisfăcător.
in-2° (33,4×19,2 cm); f. titlu + [1] f. + 237 f. (cu greșeli de numerotare).

BRV, IV, nr. 151; [2] f. + 237 f. sau [1] f. + 236 f. + [1] f.

f. 4v—11r.: însemnare cu caractere chirilice, datată 1796, mai, 21 zile, referitoare la cumpărarea cărții.

19. *Strastnic*, Blaj, 1773.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urme de închizători.

Legătura deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-2° (35×20,9 cm); f. titlu + 187 p.

BRV, II, nr. 382; [1] f. + 187 p.

forzaț: însemnare cu caractere chirilice, cu privire la cumpărarea cărții în anul 1790.

20. *Minologhion*, Blaj, 1781.

Legătura în piele aplicată pe lemn, fragmente de închizători.

Conservată satisfăcător.

in-2° (33,6×21 cm); f. titlu + 156 p. + [6] f. + p. 157—1130 (cu greșeli de numerotare) + 61 p. (cu greșeli de numerotare).

BRV, II, nr. 448; BRV, IV, nr. 448; [1] f. + 1149 + 63 f.

p. 3—15: însemnare cu caractere chirilice, datată 1796... mai, 25 zile, autor Gale Urs din Cetan; referitoare la donarea cărții bisericii din Valea Groșilor de către Cîmpan Onuț.

21. *Molitvenic*, Blaj, 1784.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urme de închizători.

Distrusă unitatea cărții și a blocului de carte.

in-4° (19,5×15,3 cm); f. titlu + [2] f. + 607 p. + [5] p.

BRV, II, nr. 475; [4] f. + 606 p. + [4] f.

f. [1]r.—p. 19: însemnare cu caractere chirilice, datată 1806, aprilie, zi întâi, autor popa Sofronie din Valea Groșilor, privind donarea cărții bisericii din Valea Groșilor de către Mîrză Simion și Bote Toader.

22. *Apostol*, Blaj, 1802.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urme de închizători.

Conservată satisfăcător.

in-2° (34,2×22,5 cm); f. titlu + 258 p.

BRV, II, nr. 644; [1] f. + 258 p.

p. 188—189: însemnare cu caractere chirilice, datată 1806, autor parohul Sofronie, privind donarea cărții bisericii din Valea Groșilor.

Cartea veche românească la biserica ortodoxă română Bogata de Jos

23. *Antologhion*, Rîmnic, 1766.

Legătura în piele aplicată pe lemn, fragmente ale închizătorilor.

Deteriorată mecanic, legătura atacată de anobiide.

in-2° (29,8×19,3 cm); f. titlu + [3] f. + 572 f.

BRV, II, nr. 345; [3] f. + peste 571 f.

forzaț: însemnare datată 1959, autor Ștefan Teodorean, preot în Bogata de Jos, cu privire la cumpărarea cărții de la călugărul Getazet Grigore Dumbra, paroh în comuna Tomești, județul Timiș.

24. *Penticostarion*, Blaj, 1768.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urmele celor două închizători.

Deteriorată mecanic, distrusă unitatea cărții.

in-2° (31×20,8 cm); [1] f. + f. titlu + 202 f.

BRV, IV, nr. 143; [2] f. + 202 f.

25. *Triodion*, Blaj, 1771.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urmele celor două închizători.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide, distrusă unitatea cărții.

in-2° (33×23,3 cm); f. titlu + 237 f. (cu greșeli de numerotare).

BRV, IV, nr. 151; [2] f. + 237 f. sau [1] f. + 236 f. + [1] f.

f. 94r. — 100 r.: însemnare cu caractere chirilice, datată 1830, februarie, 18, autor, preotul Moroșan Ioan, privind cumpărarea cărții de la preotul Moroșan Ioan din Bogata de Jos și donarea ei bisericii din sat.

26. *Strastnic*, Blaj, 1773.

Legătura în piele maron.

Lipsește prima copertă, distrusă unitatea blocului de carte.

in-2° (31,5×20,3 cm); lipsă f. titlu; p. 7—187.

BRV, II, nr. 382; [1] f. + 187 p.

27. *Evangelie*, Blaj, 1776.

Legătura în piele maron, ornamente imprimate.

Distrusă unitatea blocului de carte, deteriorată mecanic.

in-2° (32,2×21,5 cm); f. titlu + [3] f. + 344 p.

BRV, II, nr. 394; [4] f. + 344 p.

p. 156—209: însemnare cu caractere chirilice, datată 1790, iunie, 10, autor popa Vasilie din Bogata de Jos, arătând că Șandor Văsiu a cumpărat cartea cu 5 zloți și a dat-o bisericii din Bogata de Jos.

28. *Minologhion*, Blaj, 1781.

Legătura nouă în carton cu cotorul și colțurile în piele.

Filele deteriorate mecanic, parțial restaurate.

in-2° (31,2×20,6 cm); lipsă f. titlu; p. 1—156 + [6] f. + p. 157—1136 (cu greșeli de numerotare) + 63 p.

BRV, II, nr. 448; BRV, IV, nr. 448; [1] f. + 1149 + 63 f.

p. 3—20: însemnare cu caractere chirilice, datată 1782, april, 17 zile, cu privire la cumpărarea cărții și donarea ei bisericii.

p. 31—54: însemnare cu caractere latine, datată 1860, iunie, 15 zile, autor George Mureșianu din Bogata Românească, referitoare la Buvnariu Ursu din același sat, care, după ce a slujit

16 ani în oastea împăratului Francisc și a luptat împotriva lui Bonaparte, s-a întors acasă și a cumpărat cartea cu 50 de zlopi dăruind-o bisericii de aici.

29. *Apostol*, Blaj, 1802.

Legătura restaurată.

Deformare liniară.

in-2° (32×20 cm); f. titlu + 258 p.

BRV, II, nr. 644; [1] f. + 258 p.

p. 1—13: însemnare cu caractere chirilice, datată 1806, iunie, în 24 de zile, cu privire la donarea cărții bisericii din Bogata de Jos.

30. *Liturghii*, Blaj, 1807.

Legătura în piele maron, ornamente imprimate, urme de închizători.

Deteriorată mecanic, distrusă unitatea cărții și a blocului de carte.

in-4° (21,5×17,7 cm); f. titlu fragmentară + 16 p. + p. 19, 20 + p. 17, 18 + p. 21—24 + p. 27—314.

BRV, II, nr. 721; [2] f. + peste 204 p.

31. *Strastnic*, Blaj, 1817.

Legătură nouă în piele, ornamente imprimate.

Filele pătate de ceară.

in-2° (34,5×21,7 cm); f. titlu + 217 p.

BRV, III, nr. 947; [1] f. + 217 p.

32. *Octoih*, Blaj, 1825.

Legătura nouă în carton și piele.

Conservată satisfăcător.

in-4° (18,8×16 cm); f. titlu + 434 p. + 239 p. + [2] p.

BRV, III, nr. 1242; [1] f. + 434 p. + 239 p. + [2] p.

Cartea veche românească la biserica ortodoxă română Curtuius

33. *Liturghie*, București, 1728.

Legătura în piele maron, ornamente geometrice imprimate.

Complet distrusă unitatea cărții și a blocului de carte.

in-8° (19,8×13,5 cm); lipsă f. titlu; p. 3—16 + p. 21—28 + p. 31—38 + p. 39, 40 manuscris + p. 41—44 + p. 45 manuscris + p. 76—208 (cu greșeli de numerotare) + [2] f. manuscris + [3] f. fragmentare.

BRV, II, nr. 196; [2] f. + peste 244 p.

34. *Chiriadromion*, București, 1732.

Legătura nouă în carton, cu cotorul în piele.

File deteriorate mecanic, parțial restaurate.

in-2° (25,2×17 cm); f. titlu + f. 4—406 + f. 409—412 + f. 415, 413, 414.

BRV, II, nr. 205; [4] f. + 414 f.

f. 4r. — 22r.: însemnare cu caractere chirilice, datată 1786, arată că această carte se afla la biserica din Curtuiuş şi a fost legată din nou.

35. *Octoih*, Bucureşti, 1746.

Legătura în piele aplicată pe lemn, urme de închizători.

Complet distrusă unitatea cărţii şi a blocului de carte.

in-4° (19×13 cm); lipsă f. titlu; p. 65, 66 + p. 71, 72 + p. 83—288 + p. 291—302 + p. 305—398 + p. 401—464 + 164 p.

BRV, II, nr. 249; 464 p. + 200 p.

36. *Orologhion*, Blaj, 1766.

Legătura în piele maron, fragmente ale închizătorii, ornamente imprimate.

File deteriorate mecanic, parţial restaurate, atacată de anobiide.

in-8° (14,6×8,2 cm); f. titlu + [3] f. + 34 p. + p. 37—272 + p. 503—510 + p. 293—500 + p. 512—584 (cu greşeli de numerotare).

BRV, II, nr. 346; [4] f. + 799 p. + [6] f.

37. *Strastnic*, Blaj, 1773.

Legătura nouă în pânză pe carton, făcută în 1969.

Filele tăiate pentru noua legătură, parţial restaurate.

in-2° (30,6×18,2 cm); f. titlu + 187 p.

BRV, II, nr. 382; [1] f. + 187 p.

p. 4—13: însemnare cu caractere chirilice prin care se arată că sătenii din Curtuiuş au cumpărat această carte.

p. 25—33: însemnare cu caractere chirilice, datată 1807, *die 19 mai*, din care se vede că Strastnicul a fost dat de la biserica din Jucu de...?, în schimbul unei evanghelii, preotului din Tiocu de Sus.

38. *Minologhion*, Blaj, 1781.

Legătura în piele maron, urmele celor două închizători.

Lipseşte prima copertă, deteriorată mecanic.

in-2° (33,5×21,7 cm); f. titlu + 156 p. + [6] f. + p. 157—1140 (cu greşeli de numerotare) + 63 p.

BRV, II, nr. 448; BRV, IV, nr. 448; [1] f. + 1149 + 63 f.

p. 3—31: însemnare cu caractere chirilice, atestă cumpărarea cărţii de sătenii din Curtuiuş în 1822 şi înnoirea legăturii în 1835.

p. 115—125: însemnare cu caractere chirilice, datată 1822, *în luna lui mai, 14 zile*, atestă cumpărarea cărţii de la Şimişna cu 20 zloţi.

39. *Octoih*, Blaj, 1792.

Legătură în piele din 1835, cu urme de închizători.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-4° (20,6×16,5 cm); lipsă f. titlu; 424 p. + 196 p. + [1] p.

BRV, II, nr. 556; [2] f. + 424 p. + 196 p.

p. 1—77: însemnare cu caractere chirilice, datată *iulie, 2 zile, 1805*, privind donarea cărţii bisericii din Curtuiuş.

40. *Polustav*, Blaj, 1793.

Lipsește legătura, deteriorată mecanic, distrusă unitatea blocului de carte.

in-8° (17,5×10,3 cm); lipsă f. titlu; p. 19, 20 + p. 29, 30 + p. 39—66 + p. 79—110 + p. 115—126 + p. 131—142 + p. 145—206 + p. 229, 230 + p. 235, 236 + p. 273—278 + p. 283—320 + p. 337—368 + p. 383—414 + p. 417—432 + p. 437—444 + p. 449—528 + p. 609—628 + p. 637—642 + p. 655—658 + p. 671—722 + p. 71—74 + p. 723 + [3] p.

BRV, II, nr. 567; [2] f. + 723 p. + [4] f.

41. *Penticostarion*, Sibiu, 1805.

Legătura în piele maron, urmele celor două închizători.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-2° (34,7×21,9 cm); f. titlu + 168 p. + p. 171, 172 + p. 169, 170 + p. 175, 176 + p. 173, 174 + p. 177—362.

BRV, II, nr. 685; [1] f. + 362 p.

p. 312—327: însemnare cu caractere chirilice, datată 1811, autor popa Sofronie din Valca Grosilor, arată că Mateus Lup a cumpărat cartea.

42. *Triodion*, Blaj, 1813.

Legătura în piele, ornamente imprimate, fragmente de închizători.

Distrusă unitatea blocului de carte, deteriorată mecanic.

in-2° (34,2×21,7 cm); f. titlu + 630 p.

BRV, III, nr. 836; [1] f. + 630 p.

p. 7—13: însemnare cu caractere chirilice, datată 1836, august 29, arată că Adam Banfy a cumpărat cartea de la Blaj și, după cum reiese din însemnarea în limba maghiară de pe forșat, a dat-o bisericii din Curtuiuş în 28 ianuarie 1837.

43. *Apostol*, Blaj, 1814.

Legătura în piele, urme de închizători, ornamente imprimate.

Deteriorată mecanic, atacată de anobiide.

in-2° (33,5×21,5 cm); f. titlu + 264 p.

BRV, III, nr. 845; [1] f. + 264 p.

44. *Evhologhion*, Blaj, 1815.

Legătura în piele maron, ornamente geometrice imprimate.

Complet distrusă unitatea blocului de carte, deteriorată mecanic.

in-4° (19,5×14 cm); lipsă f. titlu; [2] f. + 296 p.

BRV, III, nr. 875; [2] f. + 600 p.

*Cartea veche românească la biserica ortodoxă română Calna*45. *Evangelie*, Blaj, 1765.

Legătura în piele maron, urme ale celor două închizători.

Distrusă unitatea blocului de carte, deteriorată mecanic.

in-2° (32,3×20,7 cm); f. titlu + [3] f. + 287 p. (cu greșeli de numerotare) + p. 290 + p. 295—345 (cu greșeli de numerotare) + [1] p.; între p. 306—311 sînt cuprinse iar p. 297—301.

BRV, II, nr. 342; [4] f. + 363 p.

f. 3r.: însemnare cu caractere chirilice, autor popa Toma, privind cumpărarea cărții de la feciorul popii Grigorie din Calna, în anul 178?, în luna mai.

46. *Strastnic*, Blaj, 1773.

Legătura în piele, urme de închizători, ornamente florale imprimate.

Deteriorată mecanic, pătată de ceară.

in-2° (32,5×19,5 cm); lipsă f. titlu; p. 1—187.

BRV, II, nr. 382; [1] f. + 187 p.

47. *Apostol*, Blaj, 1802.

Legătura în piele maron, urme de închizători.

Distrusă unitatea blocului de carte, deteriorată mecanic.

in-2° (34,3×21,5 cm); lipsă f. titlu; p. 3—254.

BRV, II, nr. 644; [1] f. + 258 p.

48. *Penticostarion*, Sibiu, 1805.

Legătura în piele, ornamente florale imprimate, urme de închizători.

Deteriorată mecanic, distrusă unitatea cărții.

in-2° (36×21 cm); f. titlu + 362 p.

p. 2—9: însemnare cu caractere chirilice, datată 1808, arată că locuitorii satului Calna au cumpărat această carte și au dat-o bisericii.

GRAȚIANA ALICU

DER UMLAUF DER ALTEN RUMÄNISCHEN BÜCHERN IM KREIS CLUJ

(I)

(Zusammenfassung)

Gelegentlich der Forschungen, welche für die Aufnahme der in Frage kommenden Kulturgüter, im Kreis Cluj unternommen wurden, entdeckte man einen reichhaltigen und mannigfaltigen Bücherfonds alter rumänischer Druckschriften, den wir im Beschreibungskatalog vorführen.

Weil die Forschung fort dauert, werden die alten rumänischen Druckschriften in einer Reihe von Aufsätzen vorgeführt, indem bei jeder einzelnen Ortschaft die chronologische Reihenfolge berücksichtigt wird. In dem ersten Aufsatz werden die Bücher von den rumänischen Kirchen aus *Feleacu*, *Vad*, *Valea Groșilor*, *Bogata de Jos*, *Curtuius* und *Colna* beschrieben. Es wird auf ihren Aufbewahrungszustand hingewiesen, die Seitenzahl angegeben und dort wo Handaufzeichnungen vorkommen, werden sie ihrer Bedeutungsgemäss umgeschrieben oder zusammenfassend wiedergegeben.